

Українська література – 12 група

Дата – 13.04.2020. Викладач. Біров О.І.

Тема уроку. ПЧ. Ольга Кобилянська повість «Людина».

Пояснення навчального матеріалу

I. Актуалізація опорних знань.

1.1. Літературний диктант

На минулому уроці ми вивчали новелу Ольги Кобилянської «Valse melancholique», тож давайте перевіримо наскільки добре ви його засвоїли.

1. Ким мріяла стати головна героїня твору? (*Музикантом*);
2. Чому дівчата вирішили взяти до себе ще одну компаньйонку? (*Було скрутне становище з грошима*);
3. Яке враження справила на дівчат Софія Дорошенко? (*Дівчата були зачаровані нею*);
4. Який художній засіб вжила письменниця, описуючи Софію Дорошенко: «Була дуже мила в обходженні, легка, ледве помітна собою, але мовчалива і дуже поважна»? (*Епітет*);
5. В один момент в Софіїних очах з'явилася ненависть і злоба. Що стало причиною? (*Поява нових сусідів*);
6. Хто був автором «Valse melancholique»? (*Софія*);
7. Яку звістку жахливу отримала Софія від дядька? (*Що не зможе вчити її в консерваторії*);
8. Що сталося з інструментом Софії? (*Тріснула струна*);
9. Що стало причиною смерті Софії? (*Серцевий удар*);
10. Ганнуся повернулася з Італії... (*З дворічним сином*);
11. Синтез яких мистецтв є характерним для твору? (*Живопис, музика і слово*);
12. Назвіть проблеми, порушені у творі (*Кохання, людина і мистецтво, емансипація жінки*).

Слово викладача

Повість «Людина» є літературною демонстрацією поглядів О. Кобилянської на проблему становища української жінки в тогочасному суспільстві. Це перший в українській літературі твір, в якому порушено проблему емансипації жінки. Устами своєї героїні Олени Ляуфлер письменниця заявляє протест проти традиційного трактування ролі жінки в суспільстві, обмеження її інтересів трикутником «діти – церква – кухня», знеособлення людини взагалі та висловлює сміливі погляди нової жінки на питання вільного життєвого вибору та рівноправності жінки в суспільстві.

- А чи знаєте ви, що означає слово «емансипація» та «фемінізм»?

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Емансипація (від лат. emancipatio) – звільнення від будь-якої залежності, скасування будь-яких обмежень, зрівняння у правах. Емансипація жінок в європейській культурі відбувається протягом XIX ст. й радикально змінює систему суспільних відносин.

Фемінізм розглядається як соціально-політична теорія, у якій осмислюються шляхи подолання соціальної чоловічої переваги над жінками, і соціальний рух за рівність прав і можливостей для представників обох статей.

Український літературний фемінізм кінця XIX – початку XX століття пов'язується з іменами Н. Кобринської, Є. Ярошинської, О. Кобилянської, Дніпрові Чайки, Грицька Григоренка, Н. Кибальчич, Н. Романович-Ткаченко, Л. Яновської, У. Кравченко, Х. Алчевської, Л. Старицької-Черняхівської, К. Гриневичевої, Олени Пчілки.

Історія створення повісті «Людина»

Повість написана під безпосереднім впливом Наталі Кобринської. Саме її письменниця присвятила цей твір. Спочатку він був меншим за обсягом, за жанром належав до оповідання й називався «Вона вийшла заміж». У цьому первісному варіанті Н.

Кобринська хотіла вмістити його до жіночого альманаху «Перший вінок» (1887), проте редактор видання, І. Франко, відмовив їй через слабкість твору. Згодом О. Кобилянська переробила його на повість і під заголовком «Людина» відіслала до німецького часопису «An der schöner blauen Donau». Редактор часопису оцінив твір позитивно, але порадив його скоротити. У 1894 р. повість вийшла в журналі «Зоря».

Робота над заголовком

Тлумачення заголовку повісті Ольга Кобилянська подає в одному зі своїх записів. Йдеться не про статтю, а про право жінки самій заробляти собі на прожиття, про індивідуальну свободу жінки, про повагу до неї.

Повість «Людина» — це сміливий протест розумної мислячої людини проти пригнобленого становища жінки в родині й суспільстві.

Бесіда за змістом твору

- 1) Охарактеризуйте родину, в якій виросла головна героїня твору. На підтвердження думок зачитайте цитати з твору.
- 2) Хто був улюбленою дитиною в родині Ляуфлерів і чому?
- 3) Яке майбутнє планували батьки для Олени?
- 4) Які погляди дівчини вирізняють її серед оточуючих? Чому вони дратують батька, матір, знайомих? Знайдіть у тексті цитати.
- 5) Яку роль відігравала жінка у родині Ляуфлерів?
- 6) Якими були погляди Олени на кохання? Зачитайте цитати.
- 7) Чому героїня віддала перевагу С. Лієвичу перед доктором юриспруденції? Що визначило симпатії Олени?
- 8) Хто захищав Олену від матері? І як саме?
- 9) Як склалася доля Германа-Евгена-Сидора? Знайдіть у тексті цитати на підтвердження думок.
- 10) Що зумовило матеріальну скруту в родині ще недавно добре забезпеченого Австрійського чиновника Епаміондаса Ляуфлера?
- 11) Хто взяв на себе відповідальність за сім'ю, що залишилася без засобів для існування, і який він знайшов вихід?
- 12) Які якості характеру виявляє героїня в найтяжчі для родини часи? Зачитайте.
- 13) Чим було викликане рішення Олени закохати в себе лісничого Фельса і вийти за нього заміж?
- 14) Як характеризує Олена Фельса? Зачитайте.
- 15) Чому на весіллі сестра Ірина почувалася, немов на похоронах, і від хвилювання майже «дзвонить зубами»?
- 16) Як ви розумієте слова «і залізо ломиться»?
- 17) Який зміст слова «людина» для героїні твору, для письменниці, для вас особисто?
- 18) Якою є авторська позиція у творі?

Давайте визначимо тему та ідею твору.

Тема: зображення життя освіченої бідної жінки в глухому провінційному містечку. Мрії Олени постійно розбиваються об мур обивательських уявлень: усі доводять, що жінка має бути тільки придатком і прикрасою чоловіка.

Ідея необхідності боротьби жіноцтва за свої права на освіту, працю, рівноправність знайшла відображення у творі. Але ця ідея значно глибша — проблема емансипації жінки розглядається в аспекті становища людини в суспільстві взагалі.

Які **проблеми** порушує письменниця у повісті «Людина»?

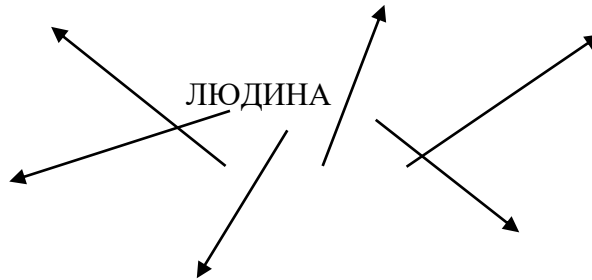
- місце жінки у тогочасному соціумі;
 - батьки і діти;
- проблема емансипації жінки;
 - життя і смерть;
 - кохання та ненависть.

Усне малювання

Уявіть себе на місці Олени Ляуфлер. Охарактеризуйте оточення, у якому вона жила. Чи можливо розвиватися жінці як індивідуальності у такому суспільстві? Як би ви вчинили на місці Олени?

Асоціативний куц

Давайте ж дослідимо, який зміст вкладає авторка в слово «людина».

Отже, яке місце посідала жінка у тогочасному суспільстві та які права вона мала?

4.1. Узагальнююча бесіда

- У яких іще творах О. Кобилянської йдеться про нових жінок-інтелектуалок?
- Чи є повість «Людина» актуальною і в нащ час?
- Яке значення ви вкладаєте в слово «людина»?
- Декілька разів у творі Олена каже: «Бо я – людина». Який зміст вона вкладає у цю фразу?

Прокоментуйте зміст рядків Ліни Костенко:

А що таке життя ?

Чи те, що переждалось ?

Чи все-таки життя –

Це те, що відбулось ?

4.4. Заключне слово вчителя

Іван Франко сказав: «Ольга Кобилянська талановита буковинська письменниця, внесла в наше письменство новий тон, новий спосіб писання, взятий з новішої німецької літератури та філософії.

....Оповідання Кобилянської визначаються дуже великою ніжністю та делікатністю рисунку та щирим почуттям і являються найкращим свідомством культурної нашої інтелігентної жінчини».

Домашнє завдання.

- 1) Прочитати статтю у підручнику с. 220-222.
- 2) Підготувати цитати до характеристики образу Олени Ляуфлер.
- 3) Скласти анкету головної героїні повісті «Людина».*